

**ВПЛИВ ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ  
НА ЗАХВОРЮВАНІСТЬ ЦИВІЛЬНОГО ДОРОСЛОГО  
НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА ХВОРОБИ, ЯКІ ПЕРЕДАЮТЬСЯ  
ПЕРЕВАЖНО СТАТЕВИМ ШЛЯХОМ**

**Слабкий Г. О.**

*доктор медичних наук, професор,  
завідувач кафедри громадського здоров'я  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»  
м. Ужгород, Україна*

**Біляк М. В.**

*аспірант  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»  
м. Ужгород, Україна*

З 2014 року Україна потерпає від російської воєнної агресії, яка з 2022 року має форму повномасштабного воєнного вторгнення. Війна стала причиною масштабного вимушеного переселення населення, руйнування інфраструктури системи охорони здоров'я, що знизило доступність для населення медичної допомоги та зниження рівня здоров'язберігаючої поведінки [1-3].

Нами проведено дослідження впливу війни проти російської воєнної агресії на захворюваність цивільного дорослого населення України на хвороби, які передаються переважно статевим шляхом, як хвороби інфікування на які є результатом безвідповідальної статевої поведінки.

Для проведення аналізу використані статистичні дані галузевої статистичної звітності за 2021 та 2023 роки [4, 5].

На першому етапі дослідження були вивчені та проаналізовані статистичні дані про захворюваність цивільного дорослого населення на хвороби, які передаються переважно статевим шляхом та 2021 (передвоєнний період) та 2023 (другий рік війни) роки. Отримані дані наведено в табл.1.

Аналіз наведених в табл.1 даних вказує на зростання за період дослідження показників захворюваності цивільного дорослого населення на сифіліс у 1,3 рази. На інші хвороби, які передаються переважно статевим шляхом зареєстровано зниження показника. Так, зареєстрований показник зниження захворюваності на уrogenітальний мікоплазмоз в 1,9 разу, на хламідійну лімфогранульому та інші хламідійні хвороби в 1,6 разу, на гонококову інфекцію в 1,3 разу.

Таблиця 1

**Захворюваність цивільного дорослого населення на хвороби,  
які передаються переважно статевим шляхом, 2021, 2023 рр  
(на 100000 дорослого населення)**

| Найменування                                                   | Всього |      | Чоловіки |      | Жінки |      |
|----------------------------------------------------------------|--------|------|----------|------|-------|------|
|                                                                | 2021   | 2023 | 2021     | 2023 | 2021  | 2023 |
| Сифіліс – всього                                               | 4,5    | 6,0  | 6,1      | 8,8  | 3,1   | 3,8  |
| Ранній сифіліс                                                 | 2,9    | 3,6  | 4,5      | 5,7  | 1,6   | 2,0  |
| в т.ч.:ранній<br>латентний                                     | 1,3    | 2,1  | 1,7      | 3,2  | 1,1   | 1,3  |
| Пізній сифіліс                                                 | 0,5    | 0,5  | 0,5      | 0,6  | 0,6   | 0,5  |
| Інші та неуточнені<br>форми                                    | 1,0    | 1,9  | 1,1      | 2,5  | 0,9   | 1,4  |
| Гонококова інфекція                                            | 3,8    | 2,9  | 5,6      | 4,3  | 2,2   | 1,7  |
| в т.ч.:хронічна                                                | 1,5    | 1,3  | 2,0      | 1,5  | 1,0   | 1,0  |
| Хламідійна<br>лімфогранульома та<br>інші хламідійні<br>хвороби | 16,4   | 10,0 | 11,9     | 8,1  | 20,1  | 11,6 |
| Трихомоніаз                                                    | 47,5   | 27,8 | 22,5     | 15,7 | 68,1  | 37,9 |
| Урогенітальний<br>мікоплазмоз                                  | 26,2   | 13,5 | 15,6     | 9,7  | 35,0  | 16,6 |

При цьому динаміка рівнів зміни показників захворюваності чоловіків і жінок на хвороби, які передаються переважно статевим шляхом має суттєві відмінності.

Враховуючи зростання показника захворюваності цивільного дорослого населення на сифіліс наступним кроком дослідження було вивчення та проведення аналізу показника захворюваності цивільного дорослого населення на сифіліс за роки дослідження в розрізі регіонів України. Отримані результати наведено в табл. 2.

Аналіз наведених в табл.2 даних вказує на те, що за період дослідження зростання вказаного показника зареєстровано на території 15 (60,0%) регіонів, його зменшення на території 9 (36,0%) регіонів, а на території Запорізької області він залишився без змін – 7,0.

Таблиця 2

**Захворюваність цивільного дорослого населення на всі форми сифілісу, 2021, 2023 рр (на 100000 дорослого населення)**

| Регіон України    | 2021       | 2023       | 2023 до 2021 |
|-------------------|------------|------------|--------------|
| Області           |            |            |              |
| Вінницька         | 3,0        | 4,0        | + 1,0        |
| Волинська         | 4,1        | 8,7        | + 4,6        |
| Дніпропетровська  | 2,1        | 3,1        | + 1,0        |
| Донецька          | 2,6        | -          | - 2,6        |
| Житомирська       | 9,9        | 8,2        | - 1,7        |
| Закарпатська      | 4,7        | 4,5        | - 0,2        |
| Запорізька        | 7,0        | 7,0        | -            |
| Івано-Франківська | 2,8        | 4,3        | + 1,5        |
| Київська          | 2,7        | 3,8        | + 1,1        |
| Кіровоградська    | 10,0       | 7,2        | - 2,8        |
| Луганська         | 3,2        | 0,4        | - 2,8        |
| Львівська         | 2,4        | 3,0        | - 0,6        |
| Миколаївська      | 1,3        | 2,5        | + 1,2        |
| Одеська           | 4,8        | 7,3        | + 2,5        |
| Полтавська        | 1,8        | 1,6        | - 0,2        |
| Рівненська        | 7,0        | 17,7       | + 10,7       |
| Сумська           | 2,6        | 3,3        | + 0,7        |
| Тернопільська     | 3,2        | 4,8        | + 1,6        |
| Харківська        | 4,3        | 3,5        | - 0,8        |
| Херсонська        | 1,1        | 0,1        | - 1,0        |
| Хмельницька       | 6,9        | 12,4       | + 5,5        |
| Черкаська         | 1,1        | 1,2        | + 0,1        |
| Чернівецька       | 4,4        | 19,7       | + 15,3       |
| Чернігівська      | 2,7        | 7,1        | + 4,4        |
| Міста             |            |            |              |
| Київ              | 18,6       | 25,7       | + 7,1        |
| <b>Україна</b>    | <b>4,5</b> | <b>6,0</b> | <b>+ 1,5</b> |

Найбільший рівень зростання вказаного показника зареєстровано на території Чернівецької (+15,8), Рівненської (+10,7) областей та м. Києва (+ 7,1).

Найбільший рівень зниження вказаного показника зареєстровано на території Кіровоградської та Луганської (-2,8) областей.

В 2021 році гранична різниця вказаного показника відрізнялася в 16,9 разів: від 1,1 в Херсонській і Черкаській областях до 18,6 в м. Києві.

В 2023 році гранична різниця вказаного показника відрізнялася в 257,0 разів: від 0,1 в Херсонській області до 25,7 в м. Києві.

В 2023 році на підконтрольній Україні території Донецької області випадків захворюваності цивільного дорослого населення на сифіліс зареєстроване не було.

Проведений аналіз статистичних даних вказує на зростання захворюваності цивільного дорослого населення на сифіліс, яке зареєстровано на території 15 (60,0%) регіонів і відрізнялася в розрізі регіонів країни в 257,0 разів. Аналіз динаміки захворюваності цивільного дорослого населення на інші хвороби, які передаються переважно статевим шляхом вказує на зниження звертальності населення за медичною допомогою.

### **Література:**

1. Ivan S. Myronyuk, Gennadiy O. Slabkiy, Victoria J. Bilak-Lukianchuk, Valeria V. Brych, Vitalii I. Kondratskyi The attitude of certain categories of the population of Ukraine to personal health during the war against russian aggression// Wiadomości Lekarskie Medical Advances, Volume LXXVI, ISSUE 8, August 2023.– P. 1883-1887

2. Верещук назвала кількість зареєстрованих і незареєстрованих переселенців в Україні. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3727098-veresuknazvala-killist-zareestrovanih-i-nezareestrovanih-pereselenciv-v-ukraini.html>

3. Слабкий Г.О., Білак-Лук'янчук В.Й., Горват А. Вплив війни проти російської воєнної агресії на стан здоров'я населення України. Практика управління медичним закладом. 2024. № 5 – С. 11-16.

4. Показники лікувально – профілактичної допомоги хворим шкірними і венеричними захворюваннями в Україні у 2021 році. ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України». Київ. 2022. – 101 с.

5. Показники лікувально – профілактичної допомоги хворим шкірними і венеричними захворюваннями в Україні у 2023 році. ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України». Київ. 2024. – 103 с.